

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2014 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas

Testo vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos žinių taikymo užduotis**, vertintojai parašėje žymi klaidas ir po konkrečia užduotimi esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu **kalbos žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir **nepažeidžia VLKK dokumentais patvirtintų kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Neapvalintus taškus, skiriamus už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei **dviem** taškais, vertinimo komisijos pirmininkas visą dalies raštu darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

Pastaba: atsakymai gali būti formuluojami kitais žodžiais.

Kl. nr.	Klausimas	Gebėjimai	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
1.	Nurodykite, kaip kūrinio veikėjas susijęs su pasakotoju.	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Veikėjas ir pasakotojas sutampa.	Atsakyta teisingai: nurodyta, kad <i>pasakotojas yra veikėjas</i> .	1
				Atsakyta neteisingai, neatsakyta.	0
1.2.	Paaiškinkite, iš ko šis ryšys atpažįstamas.	Ž 8.1.3. randa reikalingą informaciją	Pasakotojas kalba apie save vaikystėje ir dabar.	Teisingai paaiškinta, kad ryšys atpažįstamas iš pasakojimo keičiant laikus, kalbant apie praeitį ir dabartį.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0
2.	Paaiškinkite, kokį žmogaus ryšį su gamta atskleidžia kaimo ir miesto priešprieša 1–2 pastraipose.	A 8.2.1. nagrinėja, atrenka, tinkamai sieja ir apibendrina informaciją	Kaimo žmogus jaučia artimą ryšį su savo aplinka / gamta, o miesto žmogus / žmogus mieste nejaučia artimo ryšio su gamta.	Atsakyta teisingai: paaiškinta, kad kaimo žmogus jaučia gamtą, o miesto – nejaučia ryšio su gamta.	2
				Atsakyta iš dalies teisingai: paaiškina, tik kaimo arba miesto žmogaus ryšį.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0
3.1.	Įvardykite, koks gyvenimo būdas vaizduojamas 3–6 pastraipose.	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Valstietiškas / tradicinis / žemdirbiškas / kaimiškas.	Atsakyta teisingai: vaizduojamas žemdirbiškas gyvenimo būdas.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0
3.2.	Apibendrinkite, kokį poveikį žmogui daro 3–6 pastraipose vaizduojamas gyvenimo būdas.	A 8.2.3. apibendrina, atskleidžiamą teksto prasmę, remdamiesi teksto visuma ir savo patirtimi	Žmogus jaučiasi saugus / ramus. / Toks gyvenimo būdas suteikia saugumo.	Atsakyta teisingai: Apibendrinta, kad toks gyvenimo būdas suteikia saugumo.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0

4.	Nurodykite, koks veiksmas dominuoja šiame tekste – vidinis ar išorinis? Atsakymą pagrįskite.	Ž 8.1.3. randa reikalingą informaciją Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas rūši	Vidinis. Svarbu tai, kas vyksta žmogaus viduje, o ne išorėje.	Atsakyta teisingai: tinkamai nurodytas veiksmo pobūdis. Atsakymas tinkamai pagrįstas: pasakotojas išorinį veiksma tik pamini, o vidiniam – nerimui, nejaukumui, prisiminimams – skiria visą dėmesį.	2
			Vidinis veiksmas.	Tinkamai nurodytas veiksmo pobūdis.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0
5.	Nurodykite šio teksto žanrą. Atsakymą pagrįskite.	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Interviu / Pokalbis. Yra klausimai ir atsakymai.	Atsakyta teisingai: tinkamai nurodytas žanras. Atsakymas tinkamai pagrįstas: tinkamai nurodyti interviu žanro požymiai (klausimai ir atsakymai).	2
				Atsakyta iš dalies teisingai: tinkamai nurodytas žanras / yra klausimai ir atsakymai.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta.	0
6	Įvertinkite, kaip dera pirmas klausimas ir atsakymas į jį.	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Atsakymas ir klausimas nederą. / Nukrypstama nuo klausimų.	Atsakyta teisingai: įvardyta, kad atsakymas ir klausimas nederą.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0
7.	Paaiškinkite, kokią prisiminimų galią pabrėžia Sigitas Parulskis atsakydamas į pirmą klausimą.	A 8.2.2 nusako priežasties ir pasekmės ryšius	Pabrėžia prisiminimų galią atgyti kūryboje / gyventi naują gyvenimą kūryboje / tapti kūrybos objektu.	Atsakyta teisingai: tinkamai paaiškinta, kad kūryba pažadina prisiminimus. Pastaba: atsakymas netinka, jei sakoma, kad prisiminimai pažadina kūrybą.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta, tik pacituota.	0

8.	Kuriam tikslui, kalbėdamas apie žmogaus praeitį, S. Parulskis ją sieja su prieštariniais valstybės istoriniais įvykiais?	A 8.2.3. apibendrina, atskleidžiamą teksto prasmę remdamiesi teksto visuma ir savo patirtimi	Siekia įtikinti, kad ir valstybės, ir atskiro žmogaus istorija turi būti vertinama ir kritiškai, ir tais pačiais gėrio–blogio kriterijais. / Siekia, kad žmogus kritiškai vertintų savo ir valstybės praeitį.	Atsakyta teisingai: įvardyta, kad būtina kritiškai vertinti praeitį ir kad žmogaus bei valstybės praečiai vertinti reikia tų pačių kriterijų.	2
			Siekia, kad žmogus vertintų praeitį.	Atsakyta iš dalies teisingai: įvardyta būtinybė vertinti praeitį / nurodyta žmogaus ir valstybės gyvenimo sąsaja.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta.	0
9.	Paaiškinkite metaforos <i>prisirišti bambagyslė</i> perkeltinę reikšmę.	Ž 8.1.4. daro tiesiogines išvadas	Būti suaugusiam su kuo nors / jausti nenutrūkstamą ryšį su kuo nors / namais.	Atsakyta teisingai: paaiškintas nenutrūkstamas ryšys, artimumas.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta.	0
10.	Įvardykite temą, kuri sieja abu tekstus.	Ž 8.1.2. nusako skaitomo teksto temą	Vaikystė. / Vaikystės pasaulis. / Vaikystės prisiminimas.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta.	0
10.1.	Atskleiskite, kuo skiriasi autorių požiūris į kalbamą dalyką.	A 8.2.3. apibendrina, atskleidžiamą teksto prasmę remdamiesi teksto visuma ir savo patirtimi	B. Radzevičiaus tekste: ilgisi vaikystės, jaučia jai nostalgiją. S. Parulskio tekste: nostalgijos / ilgesio vaikystei nejaučia.	Atsakyta teisingai: teisingai paaiškinti du požiūriai.	2
				Teisingai paaiškintas vienas požiūris.	1
				Atsakyta neteisingai arba neatsakyta.	0

KALBOS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

1 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Norėdamas paauglystėje bent susipažinti su gyvenimo dėsniais, turi ugdyti ne tik valią, bet ir įgūdį stebėti save, gebėjimą analizuoti savo patirtį. Kad paauglystėje bent kiek susipažintum su gyvenimo dėsniais, turi ugdyti ne tik valią, bet ir įgūdį stebėti save, gebėjimą analizuoti savo patirtį. / Kad paauglystėje būtų galima bent kiek susipažinti su gyvenimo dėsniais, ...	Tinkamai pabraukta išplėstinė pusdalyvinė aplinkybė ir taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo.	2
	Tinkamai pabraukta išplėstinė pusdalyvinė aplinkybė ir taisyklingai suformuluotas, bet neišskirtas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo. / Taisyklingai suformuluotas ir tinkamai išskirtas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo.	1
	Netinkamai pabraukta išplėstinė pusdalyvinė aplinkybė ir netaisyklingai suformuluotas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo.	0
	Užduotis neatlikta.	

2 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Nieko nėra, kol neprasideda kūrybos procesas, kol tavęs nepagauna pasakojimo <u>šišas</u>.	Teisingai nurodytas žodžių junginys. Tinkamai paaiškinta: pakili nuotaika, įkarštis, įkvėpimas.	2
	Teisingai nurodytas tik žodžių junginys. / Nepabraukta, bet gerai paaiškinta.	1
	Neteisingai nurodytas žodžių junginys ir netinkamai paaiškinta.	0
	Užduotis neatlikta.	

3 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)**ATSAKYMAI**

Kartais užbėgdamas į priekį, bandei įspėti, kaip vienas ar kitas vaikystės išgyvenimas atsilieps herojų ateityje, kur slypi šaknys ir ištakos tų neretai sukrečiančių negandų, kurios ne vieną tavo bendrametį spejo ištikti. Gal todėl kūriniių peizažuose ir erdvėse kartais vaikšto šaltuko šešėliai, gal iš čia ir neįprastesnė detalių ir vaizdų harmonija. Nes kada gi praeitis atsišaukia garsiausiai, jeigu ne lemtingame posūky, ne kritiškame tarpsny? Pas ką gi norėtum / norėtumei grįžti ištikus kokiai negandai ar netekčiai, jeigu ne pas žmones, kurie tave augino, kurie siejo su tavimi kokias nors savo viltis?

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6 ir daugiau
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)**ATSAKYMAI**

Seniau šis kaimas vadinosi Užpelkiai.

Tylus, vienodas atrodo užpelkiečių gyvenimas. Glaudžiasi jis prie galulaukės akmenų, miškelių, skardžių, stabčioja prie skaidrių kaip akis ežerėlių, upių, papievių. Gyvenimas – nelyginant tūkstančius kartų mindžiotas laukas. Užpelkiečiai neįsivaizduoja savęs kitaip: vis regi tų pačių trobesių, kelių, miškų ir kalvotų laukų fone.

Jų sąmonėje giliai įsirėžia menkiausios detalės, gestai. Vardai ir gyvenimai čia atsikartoja, atsišaukia iš gūdžiausių tolumų kaip aidas.

Kalba užpelkiečiai taip, lyg nuolat stebėtųsi viskuo – ne tik įvykiais, bet ir kitais, savimi, ypač laiku, kuris pralekia bemat. Visur kasdien jie aptinka begalę/es mažų pasikeitimų. Godžios ir smalsios akys vien jų teieško. Užtruksime čia ilgai. Reikės kiekvieną daiktą ir veidą atidžiai apžiūrėti, kitaip nieko mes čia nepamatysime, nesuprasime. Daug kas čia mįslinga ir nesugaunama kaip saulės žaismas lapuose, daug kas čia išdygs prieš mus lyg lūkuriuojantis vaikas, prisimerkęs nuo šviesos, ir nesuprasi – kęsdamas ar džiūgaudamas.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

5 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)**Pastabos:**

1. Laužtiniuose skliaustuose [] nurodomi galimi alternatyvūs skyrybos variantai. Jie vertinami kaip teisingi atsakymai.
2. Konstrukcijos neskyrimas iš abiejų pusių laikomas viena klaida.

ATSAKYMAI

Jeigu reikėtų papasakoti Broniaus Radzevičiaus novelių siužetus, nurodyti, kokius žmones jis vaizduoja, kokius klausimus kelia, būtų be galo sunku, o gal ir neįmanoma. Norėdami nusakyti novelių turinį, [] būtume priversti kartoti banaliausius dalykus arba daryti išvadą, kad tose novelėse nieko ypatingo nėra ir kad jos viena į kitą labai panašios – [],[] lyg dienoraščio puslapiai. Bet [], taip sakdami [], jaustume, kad kažko vis dėlto neužčiuopiame – [:][, -][,] kūrinio tekstas stipriai veikia. Veikia ne tuo, ką galima išdėstyti literatūros terminais, o tam tikra žmogiškumo atmosfera, sklindanti iš jų.

Autoriaus, pasakotojo, veikėjo kontaktas su aplinka atveria įvairiausias žmogaus būsenas: [-] džiaugsmą ir skausmą, ekstazę ir liūdesį, pažinimo palaimą ir nežinios kartėlį, [-] trumpiau tariant, – [], [-] visą spektrą išgyvenimų. Jie tokie atviri, kad nejučiomis įtraukia mus į savo magnetinį lauką, padaro kuriam laikui tokius pat pastabius, toliaregius, viską suprantančius [], kaip ir pats pasakotojas. Įtraukia, žinoma, jeigu tie dalykai, apie kuriuos autorius šneka, bent kiek brangūs ir pažįstami mums.

B. Radzevičiaus žmogus dvasios šilumą skleidžia ne todėl, kad jaučia pareigą tai daryti – [, -][,] kitaip elgtis jis nemoka ir negali. Žmogiškumas, kaip vidinis poreikis, matyt, kilo iš pačios rašytojo prigimties.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną pabrauktą teisingą variantą skiriama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Masinį skonį galima tik ignoruoti, nes kovoti su juo – būkime (sąžiningais, sąžiningi) – nėra jokios prasmės. Jis atitinka pasiūlos–paklausos (logikai, logiką): juk šiais laikais, kai viskas prekė, parduotuvėje nesirinksi apipuvusio obuolio, kai šalia švyti rausvašonis... Dar vienas dalykas: (kalbėdami, kalbant) apie kultūrą, iš apyvartos jau turėtume mesti opoziciją „rimtoji–nerimtoji“. (Kaip nebūtų, Kad ir kaip būtų) liūdna, vyksta siaubingas supanašėjimas, ir tai, kas vakar dar buvo nerimta, šiandien jau yra klasika – prisiminkime kad ir J. Mačiūną ar J. Meko kino mokyklą.

(Vadinasi, Reiškia), rimtoji kultūra jau neįstengia pasipriešinti (prieš popkultūrą, popkultūrai), o tik stengiasi kaip nors prisitaikyti ir sugyventi su ja.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0